

ผลการจัดการความรู้ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๘ จังหวัดลำพูน

คณะทำงานจัดการความรู้ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๘ จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการตามแนวทางการจัดการความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยศึกษาความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความรู้จากคู่มือต่างๆ (Explicit Knowledge) หรือ ความรู้ที่ชัดแจ้ง ซึ่งเป็นความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์จนกลายเป็นหลักความรู้ทั่วไป ไม่อิงบริบทใด ๆ และเป็นความรู้พื้นฐานที่สามารถหาอ่านจากที่ไหนก็ได้ โดยมีเป้าหมายการจัดการความรู้ ๓ เป้าหมาย คือ พัฒนาค้น พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งได้มีการจัดเก็บองค์ความรู้ตามแบบฟอร์มการจัดการเก็บองค์ความรู้ที่กำหนดไว้ในแนวทางฯ องค์ความรู้เรื่อง แนวทางการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการเพาะเมล็ดพืชผักอย่างมีคุณภาพ ดังนี้

แบบจัดเก็บองค์ความรู้	
องค์ความรู้ เรื่อง : แนวทางการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการเพาะเมล็ดพืชผักอย่างมีคุณภาพ	
เจ้าของความรู้หรือผู้ให้ข้อมูล : คณะทำงานจัดการความรู้ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๘ จังหวัดลำพูน	
วันที่บันทึกความรู้ : ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติในการจัดการความรู้	ข้อแนะนำ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
มะเขือเปราะ	
<p>๑. คัดเลือกเมล็ด - เก็บจากผลที่สุกเต็มที่ ตากให้แห้งในที่ร่มจนเมล็ดแยกตัวได้ดี</p> <p>๒. ทดสอบเมล็ดเบื้องต้น (float test) - แช่เมล็ดในน้ำ ๕-๑๐ นาที เมล็ดที่จมมักมีความสมบูรณ์กว่า (คัดทิ้งเมล็ดลอย)</p> <p>๓. การกระตุ้นการงอก (เมื่อจำเป็น)</p> <ul style="list-style-type: none"> • แช่น้ำอุ่น ประมาณ ๕๐°C นาน ๖-๑๒ ชั่วโมง แล้วนำไปเพาะ หรือ • แช่ GA๓ ๕๐-๑๐๐ ppm เป็นเวลา ๔-๖ ชั่วโมง (ใช้เมื่อเมล็ดแก่เก็บนานหรืออัตราการงอกต่ำ) <p>เพาะแบบ Paper Towel (ทางเลือกเพื่อคัดเมล็ดที่งอกเร็ว)</p> <ul style="list-style-type: none"> • วางเมล็ดบนกระดาษทิชชูชั้น ห่อแล้วใส่ถุงซิปล็อกที่อุณหภูมิ ๒๕-๓๐°C เช็กทุกวัน เมล็ดที่มีราก (radicle) ยาว ๑-๒ มม. ให้ย้ายลงวัสดุปลูก 	<p>ข้อแนะนำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุณหภูมิสำหรับงอก: ๒๕-๓๐ °C - ระยะเวลา: ๗-๑๔ วัน (โดยทั่วไป ๗-๑๒ วัน) - ความลึกเพาะ: ๐.๕ ซม. <p>ปัญหาที่พบบ่อย & แนวทางแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> - damping-off / เชื้อรา ; ใช้วัสดุปลูกผ่านการฆ่าเชื้อ ความชื้นไม่ควรสูงเกิน เปิดระบายอากาศ พิจารณาใช้เชื้อราปฏิปักษ์ (ไตรโคเดอร์มา) หรือสารชีวภัณฑ์ - อัตรางอกต่ำ ; ตรวจสอบอายุเมล็ด (เมล็ดเก่าเสื่อม), ปรับวิธีแช่, ใช้ paper towel เพื่อคัดเมล็ดงอก - ต้นลีบ/เหลือง ; ตรวจ pH/EC วัสดุปลูก และการให้น้ำ

แบบจัดเก็บองค์ความรู้	
องค์ความรู้ เรื่อง : แนวทางการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการเพาะเมล็ดพืชผักอย่างมีคุณภาพ	
เจ้าของความรู้หรือผู้ให้ข้อมูล : คณะทำงานจัดการความรู้ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๘ จังหวัดลำพูน	
วันที่บันทึกความรู้ : ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p>เพาะลงถาด - ฝักรูปลูกประมาณ ๐.๕ ซม. หลุมละ ๒-๓ เมล็ด (ลดเหลือ ๑ ต้นหลังงอก)</p> <p>การดูแล - รักษาดินให้ชุ่มแต่ไม่แฉะ พ่นน้ำแบบละออง (mist) บริเวณผิวหน้า ถาดในที่ร่มรำไรก่อนให้แสงเพียงพอหลังงอก</p> <p>ย้ายปลูก - เมื่อดันกล้ามีใบจริง ๓-๔ ใบ (ประมาณ ๒๐-๒๕ วัน) ย้ายปลูกลงแปลงหรือกระถาง</p>	
พริกชี้หนู	
<p>๑. คัดเลือกเมล็ด - ใช้เมล็ดจากผลสุกจัด ตากให้แห้งในร่มจนแห้ง</p> <p>๒. แช่เมล็ดก่อนเพาะ (priming) - แช่น้ำอุ่น ~๕๐°C ๖-๑๒ ชั่วโมง หรือแช่ GA๓ ๕๐ ppm ๔-๖ ชั่วโมง (เมล็ดเก่าหรือฤดูหนาว)</p> <p>๓. paper towel method - วางเมล็ดบนกระดาษทิชชูขึ้น ใส่ถุงซิปลี่ที่อุณหภูมิ ๒๕-๓๐°C ตรวจสอบเช็ค ๓-๗ วัน เมล็ดงอกแล้วย้ายลงวัสดุปลูก</p> <p>เพาะลงถาด - ฝักรูปลูกประมาณ ๐.๕ ซม. หลุมละ ๒ เมล็ด (ลดเหลือ ๑ ต้นหลังงอก)</p> <p>การดูแล - รักษาความชื้นสม่ำเสมอ ระวังน้ำขัง</p> <p>ย้ายปลูก - เมื่อมีใบจริง ๔-๖ ใบ (๒๕-๓๕ วัน) หรือเมื่อดันกล้าแข็งแรงพอ</p>	<p>ข้อเสนอแนะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุณหภูมิสำหรับงอก: ๒๕-๓๐ °C - ระยะเวลา: ๗-๑๔ วัน (บางครั้ง ๑๔-๒๑ วัน โดยเฉพาะเมล็ดเก่า) - ความลึกเพาะ: ๐.๕ - ๑ เซนติเมตร <p>ปัญหาที่พบบ่อย & แนวทางแก้ไข</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมล็ดไม่งอก/งอกช้า ; อาจเกิดจาก dormancy ของเมล็ด ใช้วิธีแช่ร้อน/GA๓ หรือใช้ paper towel คัดเมล็ด - เชื้อราที่ผิวเมล็ด ; ตากเมล็ดให้แห้งดี/ใช้วัสดุสะอาด/ลดความชื้นในถาด
การผลิตต้นพันธุ์ผักของศูนย์ฯ	
เก็บข้อมูลจาก : เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และแรงงานจ้างเหมาผู้มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญ	
๑. วัสดุปลูก : ประกอบด้วย แกลบดำ : ทรายละเอียด : มีเดีย : ขุยมะพร้าว อัตราส่วน ๒ : ๑ : ๑ : ๑	
	

แบบจัดเก็บองค์ความรู้	
องค์ความรู้ เรื่อง : แนวทางการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการเพาะเมล็ดพืชผักอย่างมีคุณภาพ	
เจ้าของความรู้หรือผู้ให้ข้อมูล : คณะทำงานจัดการความรู้ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๘ จังหวัดลำพูน	
วันที่บันทึกความรู้ : ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p>๒. เพาะเมล็ดในกระบะก่อน ด้วยวัสดุปลูกดังกล่าว เซาะร่องวัสดุปลูก ประมาณ ๐.๕ - ๑ เซนติเมตร</p> <p>๓. โรยเมล็ดเป็นแถวๆ แล้วกลบด้วยวัสดุปลูกบางๆ</p> <p>๔. นำไปวางไว้ในโรงเรือน รดน้ำพอชุ่ม ประมาณ ๑๐ -๑๕ วัน จะเริ่มงอก แล้วเตรียมย้ายปลูกลงถาดหลุม</p> <p>๕. เตรียมถาดหลุมโดยใช้วัสดุปลูก เช่นเดียวกับการเพาะเมล็ด</p> <p>๖. จิ้มหลุม แล้วทำการหยอดต้นพืชที่ได้จากการเพาะ (๑ หลุม/ ๑ ต้น) โดยบีบวัสดุปลูกเข้ากับลำต้นให้แน่น เนื่องจากเวลารดน้ำจะทำให้พืชยืนต้นได้แข็งแรง</p>	
  	
<p>๗. เมื่ออายุ ๓-๔ วัน จึงเริ่มมีการรดปุ๋ย (สูตรเสมอ) - ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๒๑-๒๑-๒๑ ผสมน้ำในอัตราส่วน ๗-๘ กรัม (ครึ่งช้อนโต๊ะ) ต่อน้ำ ๕ ลิตร</p>	
   	
<p>๘. รดน้ำปกติเป็นประจำทุกวัน เมื่ออายุ ๒๕-๓๐ วัน ก็จะได้ต้นพืชที่แข็งแรง พร้อมส่งเกษตรกรต่อไป</p>	